

Desplegament de l'Estatut

La passada legislatura ha estat, sens dubte, la legislatura de l'Estatut. S'ha dut a terme una reforma de la nostra norma institucional fonamental, amb l'objectiu compartit d'aconseguir per a Catalunya més i millor autogovern, més i millor finançament i més i millor reconeixement de la identitat nacional. El text aprovat per les Corts Generals i ratificat pel poble de Catalunya expressa per primera vegada que el Parlament de Catalunya, recollint el sentiment i la voluntat de la ciutadania de Catalunya, ha definit Catalunya com a nació. S'han començat a posar les bases, així, per a la construcció de l'Estat plurinacional.

Aquesta legislatura ha de ser, en conseqüència, la legislatura en la qual aquest instrument que ha estat fruit d'un esforç col·lectiu, l'Estatut, permeti a Catalunya situar-se entre els països més avançats.

El desplegament de l'Estatut amb relació a la Generalitat

La implementació del nou marc polític de Catalunya requereix, d'una banda, el desplegament de l'Estatut amb relació a la pròpia Generalitat. Per fer-ho possible, cal, en primer lloc, adaptar el sistema institucional de la Generalitat a les previsions de l'Estatut. Una de les institucions emblemàtiques del nou Estatut és el Consell de Garanties Estatutàries, al qual s'atribueixen les funcions de vetllar per l'adequació de les disposicions de la Generalitat a l'Estatut i a la Constitució i de dictaminar sobre l'adequació de la normativa estatal a l'Estatut i la Constitució prèviament a la interposició d'un recurs d'inconstitucionalitat o d'un conflicte de competències. Aquesta institució succeirà el Consell Consultiu en les seves funcions actuals tot i que amb un paper rellevant en la tutela dels drets establerts a l'Estatut.

És necessari, també, adaptar la regulació actual del Govern i del president de la Generalitat a les previsions estatutàries i actualitzar-la, així com també la del Síndic de Greuges, la de la Sindicatura de Comptes, la d'organització, procediment i règim jurídic de l'Administració de la Generalitat, la de funció pública o la de consultes populars.

El Govern creu en la necessària col·laboració entre les diferents administracions que conformen el nostre autogovern i molt especialment en l'acció dels governs locals, pel paper que han desenvolupat en la consolidació de la democràcia al nostre país i alhora per la seva proximitat a la ciutadania.

Per aquesta raó, la Generalitat exercirà les seves competències tenint present el principi de subsidiarietat, reforçarà la col·laboració amb el món local, basada en els principis d'eficàcia, eficiència, coordinació i qualitat, i vetllarà per la suficiència financera dels ens locals.

Desplegar les disposicions de l'Estatut referides al món local passa per reforçar la col·laboració entre la Generalitat i les administracions locals. Per fer-ho possible es crearà el Consell de Governos locals configurant-lo com l'òrgan de representació dels governs locals en les institucions de la Generalitat, incrementant, d'aquesta manera, els espais de coparticipació i codecisió.

El Govern actualitzarà el règim especial de la Vall d'Aran a les previsions estatutàries i cercarà alhora el consens necessari per aprovar una nova llei d'organització territorial, que inclogui com a àmbits territorials els municipis, receptors de competències i recursos; les comarques, enteses com a ens de gestió supramunicipal de serveis locals; les vegueries, dissenyades com a governs locals i àmbits de descentralització de la Generalitat, i la creació de l'àrea metropolitana de Barcelona, que en absolut exclou el reconeixement de les altres realitats metropolitananes catalanes.

Més enllà d'aquestes primeres actuacions en l'àmbit institucional, el Govern desplegarà l'Estatut impulsant el desenvolupament de la Carta de drets i deures recollida a l'Estatut. Per fer-ho possible, establirà les prestacions derivades dels drets reconeguts a l'Estatut adaptant, quan escaigui, la normativa vigent. L'aprovació del projecte de llei de serveis socials i del projecte de llei del dret a l'habitatge en iniciar tot just aquesta legislatura mostren la voluntat del Govern d'avançar en aquesta tasca, implementant, en aquest cas, els drets en l'àmbit dels serveis socials i en l'àmbit de l'habitatge que estableix l'Estatut.

En tercer lloc, el desplegament de l'Estatut amb relació a la Generalitat es produirà amb el desenvolupament dels nous espais competencials que l'Estatut atribueix a la Generalitat, adoptant, quan escaigui, noves lleis reguladores d'un determinat sector o bé modificant les ja vigents per tal d'incorporar la regulació corresponent al nou àmbit competencial.

Aquesta és una tasca essencial per fer efectiu l'avenç en l'autogovern i realitzar les potencialitats d'aquest text pel que fa a l'àmbit de responsabilitats que corresponen a la Generalitat.

Els nous espais competencials que l'Estatut atribueix a la Generalitat es troben majoritàriament en aquells àmbits que amb l'Estatut d'autonomia de 1979 corresponien a l'Estat i que amb el nou Estatut s'atribueixen a la Generalitat, independentment de la naturalesa exclusiva, compartida o executiva de la competència.

Així succeeix, a tall d'exemple, en matèria d'immigració, pel que fa a l'establiment de la primera acollida de les persones nouvingudes. El Govern impulsarà en aquest camp l'aprovació d'una Llei d'acollida que serveixi d'instrument ordenador de les diferents actuacions que en l'àmbit de l'acollida es fan des de sectors diversos.

També és el cas de les competències en matèria de consultes populars d'acord amb les previsions de l'article 122 de l'Estatut, pel que fa a l'establiment del règim jurídic, les modalitats, la realització, el procediment i la convocatòria dels instruments de consulta popular, llevat del referèndum. En aquest cas, per fer-ho efectiu, el Govern impulsarà l'aprovació de la Llei de consultes populars, que permeti reforçar el vincle i facilitar la comunicació entre la ciutadania, l'Administració i el Govern.

Un altre exemple en un sector ben diferent, el corresponent a agricultura, ramaderia i aprofitaments forestals, conté també nous àmbits competencials pel que fa a traçabilitat dels productes agrícoles i ramaders o la lluita contra el frau en la producció i la comercialització agroalimentàries. Amb aquest objectiu, el Govern apostarà en aquesta legislatura per la qualitat i la traçabilitat alimentària, amb l'adopció de

diverses actuacions entre les quals destaca l'aprovació de plans i normatives que incideixin de forma important en aquest àmbit de nova incorporació a l'Estatut. La primera mostra d'aquest canvi ja es troba en la nova orientació i en la denominació del Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural.

Més enllà d'aquesta tipologia de nous espais competencials, l'Estatut atribueix també a la Generalitat la possibilitat de desplegar la legislació bàsica estatal i per tant, legislar, en alguns àmbits en els quals la Generalitat disposava fins ara tan sols de competència executiva.

El Govern desplegarà l'Estatut també en aquests nous espais competencials com és el cas, entre d'altres, de l'educació, en el qual a més dels àmbits que el nou Estatut configura amb caràcter d'exclusivitat, la Generalitat disposa de competències compartides per a la programació i definició de l'ensenyament i l'avaluació general del sistema educatiu; l'ordenació del sector de l'ensenyament i de l'activitat docent i educativa; l'establiment dels corresponents plans d'estudi inclosa l'ordenació curricular; el règim de foment estatal; l'accés a l'educació; el règim de sosteniment amb fons públics dels ensenyaments del sistema educatiu i dels centres on s'imparteixen; els requisits i condicions dels centres docents i educatius; l'organització dels centres públics i privats sostinguts amb fons públics o la participació de la comunitat educativa en el control i la gestió dels centres docents públics i dels privats sostinguts amb fons públics. Amb aquest objectiu, una de les primeres fites del Govern en l'àmbit educatiu serà l'elaboració i l'aprovació del projecte de Llei d'Educació de Catalunya, en exercici de les seves competències exclusives i compartides en aquesta matèria, possibilitant, d'aquesta manera, l'establiment d'un marc estable que doni coherència al conjunt del sistema educatiu.

L'Estatut atribueix també a la Generalitat nous àmbits competencials en exclusiva, àmbits en els quals la Generalitat disposava fins ara tan sols de competència compartida.

Així succeeix, a tall d'exemple, en matèria de recerca, desenvolupament i innovació tecnològica, en la qual es configura com a exclusiu l'àmbit relatiu als centres i estructures

d'investigació de la Generalitat que inclou també la regulació i la formació professional del seu personal investigador i de suport a la recerca. Tenint en compte aquests nous espais competencials, el Govern impulsarà, en aquest cas, l'aprovació del Projecte de Llei de foment de la ciència i la innovació i d'ordenació de la recerca, efectuat sobre la base del Pacte Nacional per a la recerca, la innovació i l'educació superior, amb l'objectiu de proporcionar instruments per al foment del coneixement científic, la recerca, la innovació tecnològica i la transferència de coneixement i donar un reconeixement a la carrera universitària dels investigadors.

Un altre exemple és el dels nous espais competencials que el nou Estatut atribueix a la Generalitat en matèria de protecció de menors, per a l'establiment del règim de protecció, la regulació de les institucions públiques de protecció i tutela de menors en situació de risc o desemparats i els menors infractors. Per fer efectius aquests nous espais competencials també, el Govern, entre altres mesures, aprovarà el projecte de Llei de la infància, que regularà tant l'àmbit de la infància desprotegida o en risc, com el de la resta d'infants.

Finalment, l'Estatut atribueix a la Generalitat nous àmbits competencials en els quals l'actuació de la Generalitat consisteix a participar en l'exercici de competències estatals. Per fer efectiva aquesta possibilitat, la Generalitat en algunes ocasions podrà participar en la designació de membres de determinats organismes d'àmbit estatal, mentre que en d'altres, la participació es manifestarà en l'emissió d'informes previs, en l'establiment de tràmits específics, en la signatura de convenis o en d'altres formes de participació. El Govern impulsarà, en cada cas, els mecanismes pertinents per fer efectiva aquesta participació, una participació que, sens dubte, reforça les relacions entre les Administracions i contribueix a la construcció de l'Espanya plural.

El desplegament de l'Estatut amb relació a l'Estat

La implementació del nou marc polític de Catalunya requereix, d'altra banda, el desplegament de l'Estatut amb relació

a l'Estat. I aquest desplegament afecta, essencialment, tres àmbits d'actuació.

En primer lloc, el Govern de la Generalitat i el Govern de l'Estat han iniciat ja el procés de constitució dels organismes mixtos previstos a l'Estatut: la Comissió Bilateral Generalitat-Estat, la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat-Generalitat i la Comissió d'Infraestructures, que inclou també la participació de l'Administració local. Aquestes dues darreres són objecte de tractament en el següent apartat, dedicat al desplegament de l'Estatut amb relació al finançament.

La Comissió Bilateral Generalitat-Estat es va constituir el 26 de febrer de 2007 per començar a operar com a instrument de participació i de col·laboració de la Generalitat en l'exercici de competències estatals que afectin l'autonomia de Catalunya i d'intercanvi d'informació i d'establiment dels mecanismes de col·laboració en les respectives polítiques públiques. Amb aquest objectiu, es va acordar la creació per una banda, d'una subcomissió dedicada a la previsió de conflictes i a la seva resolució, i per l'altra, una subcomissió que abordi el desenvolupament de l'Estatut, establint, quan correspongui, les fórmules de participació de la Generalitat en l'exercici de les competències de l'Estat.

El Govern és especialment conscient de la transcendència institucional d'aquestes funcions, i és per això que ha volgut disposar d'un marc de col·laboració amb els diversos grups parlamentaris per debatre i impulsar el desenvolupament estatuari, fent possible que la posició del Govern de la Generalitat en els òrgans de participació i col·laboració amb l'Estat que preveu l'Estatut integri al màxim possible les opinions dels diversos grups polítics amb representació al Parlament de Catalunya. Aquest motiu ha portat al Govern a crear el Consell per a l'impuls i el seguiment del desplegament de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, del qual formen part, d'una banda, el Govern de la Generalitat, i, d'altra banda, representants dels grups parlamentaris.

En segon lloc, el Govern de la Generalitat impulsarà el traspass de serveis i de mitjans personals i materials de l'Estat a la Generalitat que siguin necessaris a efectes d'implemen-

tar els nous espais competencials que l'Estatut atribueix a la Generalitat.

Així succeeix, entre altres, en matèria de transports per ferrocarril, on el desplegament de les competències estatutàries comporta l'assumpció de la gestió dels serveis de rodalies i regionals, o en matèria de treball, amb l'assoliment del traspàs de la Inspecció de Treball a la Generalitat, d'acord amb el nou Estatut. Amb aquests traspassos, el Govern podrà, d'una banda, potenciar la fiabilitat del servei de rodalies, tant de la xarxa de Renfe com de la dels Ferrocarrils de la Generalitat, fins a convertir-los en veritables metros regionals i, de l'altra, reforçar l'acció de la Inspecció de Treball amb relació al control de la contractació i les condicions de treball.

Per poder encetar aquesta tasca, el Govern ha procedit ja a actualitzar la composició de la Comissió Mixta de Traspassos a la nova conformació de la Cambra Parlamentària.

Finalment, el Govern impulsarà l'adopció o la modificació de la normativa estatal necessària per fer efectius els nous espais competencials de la Generalitat i la seva participació en competències estatals o en la designació dels membres de determinats organismes o institucions estatals.

Així, per exemple, per convertir l'Administració de justícia a Catalunya en un servei públic de qualitat, pròxim, eficient i transparent, desplegant les competències que l'Estatut atorga a la Generalitat en matèria d'organització, d'oficina judicial, de personal i mitjans materials de l'Administració de justícia, així com amb relació a una demarcació i planta judicial més adequades al territori, el Govern impulsarà la reforma, ja en marxa, de la Llei orgànica del poder judicial, que ha de consolidar el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya com el màxim òrgan jurisdiccional de tots els processos iniciats a Catalunya i ha de permetre la creació del Consell de Justícia de Catalunya. Una reforma que ha de fer possible, alhora, impulsar també la justícia de proximitat, de manera que permeti resoldre conflictes sorgits de la pròpia dinàmica urbana.

El desplegament de l'Estatut amb relació al finançament

Les millores competencials aconseguides amb el nou Estatut, que han de permetre l'establiment de polítiques pròpies en molts més àmbits, farien inútil l'aplicació dels criteris d'eficiència i de proximitat que han inspirat la reforma de l'Estatut sense un finançament adequat al desenvolupament de l'Estat de les autonomies.

D'aquí la importància de l'establiment a l'Estatut d'un model de finançament, i sobretot, de la seva implementació. Un model de finançament que aporta no tan sols una idea sobre el finançament de Catalunya sinó que dóna un pas endavant en l'organització de la hisenda del conjunt d'administracions públiques, amb una sèrie de propostes que volen adaptar el sistema de finançament a les noves responsabilitats ja assumides per les diverses administracions, fent compatible l'autonomia i la suficiència financera amb la cohesió social i l'equitat entre els diversos territoris.

Amb aquest objectiu, el Govern va constituir la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals dins el termini previst per l'Estatut, el 6 de febrer de 2007, fent possible, així, el desenvolupament del seu paper com a òrgan bilateral de relació entre ambdues Administracions en l'àmbit del finançament autonòmic. Es tracta d'un organisme essencial per avançar en la concreció de les previsions sobre el finançament de la Generalitat que conté l'Estatut i especialment, per acordar la contribució a la solidaritat i als mecanismes d'anivellament. Aquesta és, sens dubte, una prioritat del Govern ja que permet aconseguir que cada Comunitat autònoma pugui donar uns nivells de serveis similars si realitza un esforç fiscal també similar i suposa l'aplicació d'un criteri explícit de solidaritat característic dels Estats federals. I aquest criteri s'ha d'aplicar, alhora, al gruix de les despeses de l'Estat del benestar, la salut, l'educació i els serveis socials. Per la seva banda, els mecanismes d'anivellament hauran de permetre que el finançament de Catalunya es basi en criteris de necessitats de despesa i també amb relació a la seva capacitat fiscal i que Catalunya no perdi posicions en l'ordenació de rendes per càpita després de l'aplicació dels mecanismes de finançament.

El Govern també impulsarà l'adopció d'un acord per part de la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals sobre l'abast i les condicions de la cessió dels tributs de titularitat estatal que faci possible la millora de l'autonomia tributària. Una millora que ha de venir de la mà de l'increment dels recursos que provenen dels rendiments dels impostos cedits per l'Estat, d'acord amb les previsions de l'Estatut, però també de la mà de la millora de la capacitat normativa sobre els impostos estatals en els que participa, especialment en l'Impost sobre la renda de les persones físiques i en algun impost en el que fins ara mai s'havia pogut exercir aquesta capacitat financera, com és el cas de la fase minorista de l'IVA o els impostos especials, respectant en qualsevol cas la normativa europea.

En l'àmbit institucional tot i que per a la implementació de les previsions en matèria de finançament, el Govern ja ha aprovat el projecte de llei de creació de l'Agència Tributària de Catalunya per tal de gestionar, recaptar, liquidar i inspeccionar els tributs propis de la Generalitat així com, per delegació de l'Estat, dels tributs estatals cedits totalment. La creació de l'Agència suposarà l'aplicació a la gestió tributària, entesa en un sentit ampli, d'un criteri unitari de gestió sota diversos principis, entre els quals destaquen els de legalitat, objectivitat, eficàcia, eficiència i, com a molt destacats, els de la lluita contra el frau fiscal i servei a la ciutadania.

Aquest és el primer pas amb vista a la futura constitució, en el termini de dos anys des de l'entrada en vigor de l'Estatut, del Consorci entre l'Agència Tributària de Catalunya i l'Administració Tributària de l'Estat, que ha de permetre la gestió dels tributs cedits parcialment i, de fet, la compartició per part de les dues Administracions de la informació sobre la gestió, la recaptació, la liquidació i la inspecció de tots els impostos pagats a Catalunya. L'Estatut preveu l'establiment dels mecanismes necessaris per a la creació d'una finestra única per a la presentació i la recepció a les oficines de les respectives administracions de la documentació amb transcendència tributària que hagi de tenir efectes davant de qualsevol de les dues administracions, es facilitarà el compliment de les obligacions tributàries dels contribuents, impedit que l'existència de dues agències dupliqui la burocràcia en la relació del contribuent amb l'administració tributària.

D'altra banda, el Govern també impulsarà el traspàs dels òrgans econòmico-administratius per a la revisió per via administrativa de les reclamacions que els contribuents puguin interposar amb relació als tributs cedits en la seva totalitat, fent efectiva la previsió de l'article 205 de l'Estatut.

Finalment, respecte de la Comissió d'Infraestructures el Govern ha acordat també la seva constitució immediata a fi i efecte que pugui començar a desenvolupar les funcions que l'Estatut li atribueix per tal d'acordar l'equiparació, durant un termini de 7 anys, de la inversió de l'Estat a Catalunya en infraestructures a la participació relativa del PIB de Catalunya amb relació al de l'Estat. Aquesta és una previsió que respon a una reivindicació molt concreta que el Govern considera també de màxima prioritat. Per a fer-ho efectiu, el Govern ha acordat la creació d'un grup de Treball, en el marc de la Comissió Bilateral Generalitat-Estat, que establirà la metodologia del càlcul d'aquestes inversions en infraestructures.

L'Estatut està al servei de tres objectius assumits plenament per la societat catalana: el reforç del nostre reconeixement nacional, l'ampliació de la nostra capacitat d'autogovernar-nos i l'obtenció dels recursos necessaris per exercir l'autogovern. Fixats aquests objectius en la nostra norma institucional fonamental, ara empenem la tasca de concretar-los amb un desplegament ordenat de les seves previsions. Estem davant d'una tasca àrdua que el Govern de Catalunya afronta amb voluntat de rigor, de fermesa i de lleialtat. Rigor en els plantejaments i realisme en els ritmes i calendaris. Fermesa en la negociació i en la defensa dels nostres arguments i les nostres raons per superar les inèrcies establertes. Lleialtat en el capteniment escrupolosament institucional.